

Zoek het voordeel van de ander & doe alles tot eer van God!

Interculturele Bijbelstudie: 1 Korinthe 10:23-11:1

Verslag door Jaap Haasnoot

Op 4 oktober 2011 heb ik samen met 7 studenten van het *Canon Benaiah Poggo College* (Kajo-Keji, Zuid-Soedan) een Bijbelstudie gedaan over 1 Korinthe 10:23-11:1. Dat deden we met een aantal onderbrekingen, omdat het erg hard begon te regenen. Dit is de laatste fase van het regenseizoen in ons gebied. Omdat de klaslokalen geen plafond hebben (was geen geld meer voor), is het geluid van de regen op het golfplaten dak erg hard en dan kunnen we elkaar niet meer verstaan. Dan wachten we dus tot de regen minder wordt.

De studenten zijn (v.l.n.r. op foto): **Staannd:** Mikaja, Emmanuel, Mozes, [Jaap]; **Zittend:** Betty, Grace, Lubadjo, Kwanji-Henri en Chaplain (niet aanwezig tijdens Bijbelstudie, moest naar ziekenhuis).

Hierbij een verslag van de bespreking in Zuid-Soedan én die van diverse groepen in Nederland.

Bespreking

a. Indeling

Zuid-Soedan (ZSD): We keken eerst hoe we dit gedeelte kunnen onderverdelen, want dat oefenen we regelmatig in verband met het voorbereiden van een preek. We kwamen tot deze indeling:

- vers 23-26 een aantal principes (ter opbouw, voordeel v.d. ander, God heeft alles gemaakt)
- vers 27-30 specifieke situaties (eten van vlees geofferd aan afgoden)
- vers 31-11:1 conclusie (eer van God, behoud van ander, navolgen van Christus)

Ede02: Vers 29 werd wat dieper bekeken, omdat dit vers in verschillende vertalingen tot verwarring zorgde. Uiteindelijk konden we ons vinden in deze uitleg: je moet rekening houden met het geweten van de ander, maar het is niet zo dat die ander jouw geweten aan kan klagen.

Amersfoort: Wat is je eerste reactie na het lezen van de tekst? **Chris:** Mijn eigen geweten klaagt mij aan wanneer ik verkeerde dingen eet. **Tina** vraagt hoe je in dit kader aankijkt naar 'biologisch dynamisch'-voedsel. **Imre:** Hoe moeten we aankijken tegen genetisch gemanipuleerd voedsel (is dit ook van God)?

Ayla: In vers 25 staat "u hoeft niet omwille van uw geweten na te gaan waar het vandaan komt". Hoe verhoudt dit zich met eerlijke producten? **Tina:** Wanneer ik iedereen ter wille moet zijn, moet ik mezelf dan wegcijferen?

b. Welk vers spreekt je aan?

ZSD: Mikaja: vers 28. We moeten altijd rekening houden met een broeder of zuster die minder vast staat in het geloof.

Grace: vers 27. We staan in de vrijheid van Christus.

Mozes: vers 26. Alles op aarde weerspiegelt de aanwezigheid van God. Hij wil dat we genieten van Zijn schepping.

Lubadjo: vers 31. Jezus at met zondaren en tollenaars. Dat moeten wij ook doen, tot eer van God.

Kwanji-Henri: vers 32. We moeten zorgen dat we geen broeders en zusters laten vallen. Onze taak als voorganger is het bemoedigen van mensen.

Ede01: Opvallend is dat de nadruk wordt gelegd op de vrijheid die we hebben, terwijl ons soms ook zo bezig kunnen houden met de regeltjes. Wel bespraken we dit spanningsveld: je eigen 'vrijheid' tegenover je (altijd maar) aanpassen aan anderen. Hoe ver moet je daarin gaan? Bijvoorbeeld bij de liederen die gezongen worden in de eredienst. Wij kwamen tot een voorzichtige conclusie dat het belangrijk is je aan te passen als het geloof van de ander (of jezelf) in het geding komt.

Ede02: Jan: vers 26. Dat je beseft dat alles van God is. **Mariëtte:** vers 24. Wees niet op jezelf gericht, maar op de ander. In deze tijd is alles zo ik-gericht. **Thirza:** vers 33. Zo leven dat de ander naar God gaat verlangen. **Ton:** vers 31. Er zit een mooie opbouw in het gedeelte. Eerst zegt Paulus dat niet alles opbouwt of nuttig is, dan geeft hij aan dat je aan de ander moet denken, dan weer dat je zelf wel vrij bent, dan weer dat je toch naar die ander moet luisteren... maar dan: het gaat uiteindelijk om God.

Wekerom: Gerco: vers 33: Dit moet een ideaal voor je levenshouding zijn. **Clazina:** Als ik dit gedeelte lees, denk ik: wow, dat je altijd het geweten van een ander voorrang moet geven. Zeker in onze individuele maatschappij. **Bert:** je wordt eerst in de vrijheid gesteld (vers 23) voordat je beperkingen worden opgelegd. **Wim:** moeilijk! We hebben het stukje ervoor erbij gelezen over het offeren aan de afgoden, waarin Paulus schrijft, dat de heidenen offeren aan de demonen. Ik zou geneigd zijn om dus geen offervlees te eten, om niet mee te werken aan de afgodendienst. Toch schrijft Paulus dat je dat offervlees wel mag eten. Ik vind dat moeilijk om dat in goede balans te zien.

Amersfoort: Hebben wij in onze cultuur nog 'fout' eten zoals in de tijd van Paulus offerdieren 'fout' waren? Deze vraag gaf bij ons een behoorlijke discussie. Gaat het hier alleen om eten? Of kunnen er ook andere zaken onder vallen. Hoe kunnen we deze tekst vertalen naar onze cultuur? We kwamen tot de conclusie dat het hierbij ook kon gaan om het aannemen van zwart geld en ook om maatschappelijke misstanden die je toelaat, zoals slavernij. Het gaat bij slavernij niet om mensen uit onze directe omgeving maar om producten die vervaardigd zijn met zwaar onderbetaald personeel. Het kan bij deze producten b.v. gaan om koffie, chocolade of om kleding.

c. Wat is de betekenis van vers 27-29?

ZSD: Hier ontstond een interessant gesprek. **Mikaja** zei: Een christen mag nooit vlees eten dat aan de afgoden is geofferd. Als hij bij een niet-gelovige op bezoek gaat, en die gastheer zet hem dat vlees voor om hem te testen, kan hij het eten *als de christen niet weet wat voor vlees het is*. Als hij wél weet dat het afgoden-vlees is, dan mag hij het niet eten. Ik (Jaap) vroeg de andere studenten wat ze hiervan vonden. Ze vonden allemaal dat je geen 'afgoden-vlees' mag eten. Ik liet ze toen zien dat ze dit gedeelte lezen door de bril van hun eigen cultuur (doen we allemaal trouwens). Omdat ze zich niet kunnen voorstellen dat je 'afgoden-vlees' mag eten (want dat is een concreet probleem in de eigen cultuur), verwachten ze dat Paulus dat ook zegt! Toen we de tekst nog een keer heel precies lazen, kwamen we erachter dat Paulus het eten van 'afgoden-vlees' geen probleem vindt, zolang je daar zelf geen problemen mee hebt en zolang je daarmee geen aanstoot geeft aan een broeder of zuster, in de zin dat hij of zij daardoor aan het twijfelen slaat.

Mikaja vertelde toen hoe dat zit met 'afgoden-vlees' in de eigen Kuku-cultuur. Dit kan nog steeds een probleem vormen, vooral tijdens begrafenissen. Als iemand op traditionele wijze wordt begraven en dus niet op de christelijke, dan wordt het eten (vooral het slachten van de koe) ook op traditionele wijze

gedaan. Dat kan gepaard gaan met bepaalde niet-christelijke rituelen. Als er dan na de plechtigheid gegeten wordt, dan eten sommige christenen dat vlees wel en sommige christenen niet. Zij die wel eten, worden vaak nog met een scheef oog aangekeken door hen die niet eten. Wat Paulus hierover zegt, is niet echt goed bekend bij velen.

Mozes voegt eraan toe dat sommige christenen zich ook storen aan het gebruik van 'shakers' in de kerk. Dat zijn een soort muziekinstrumenten, een kalebas gevuld met rijst (Jaap: lijkt erg op 'samba-ballen'). Omdat deze *shakers* ook door de 'toverdokters' werden gebruikt, vinden sommige christenen dat maar niks. Anderen vinden dat als ze in de dienst aan God worden opgedragen en daarmee geheiligd zijn, dat ze dan gebruikt kunnen worden om God te loven.

De studenten vroegen zich af of jullie in Nederland dit probleem ook kennen rond het eten van vlees? En als het niet met het eten van vlees is, dan misschien met iets anders? Hoe gaan jullie daarmee om in de gemeente?

Ede01: Het probleem rond het eten van vlees speelt bij ons niet. Wel wordt genoemd dat het eten van biologisch vlees voor sommigen belangrijk is (goed omgaan met de schepping), maar niet iedereen vindt dat even belangrijk. We herkennen vergelijkbare problemen wel in de invulling van de zondag en de invulling van vieringen: welke liederen worden gezongen, welke muziekinstrumenten worden gebruikt, welke versiering mag er zijn, etc.

Ede02: Voor ons is het vlees-eten niet zo'n item. Bij ons ontstaat deze discussie: in hoeverre mogen mensen die gewetensbezwaren hebben nieuwe dingen tegen houden? In Nederland speelt traditie een grote rol. Zo zijn er kerken waar het gebruikelijk is om een rok te dragen en een hoedje, geen tv te hebben, etc. Wij kennen niet echt gebruiken die in deze tijd in verband staan met afgodendienst. Het enige voorbeeld dat er op lijkt is het gebruik van een kerstboom tijdens de kerstdiensten – van oorsprong een heidens gebruik. Er zijn mensen die hier moeite mee hebben. Ton merkt op dat er door christenen moeite is gedaan om heidense feesten en rituelen een nieuwe betekenis te geven, zodat mensen ze op een christelijke manier zouden gaan vieren. Zo zijn kerst en Pasen bewust 'gepland' op heidense feestdagen, die daarop niet meer gevierd werden. Sommige symbolen, zoals de kerstboom, zijn meegekomen. Nu is het voor christenen een symbool van licht en leven. Muziekinstrumenten zijn ook een item. Sommigen vinden dat een drumstel of een gitaar een duivels instrument is, maar dat vinden wij niet bijbels. Het gebruik ervan (tot Gods eer of niet) bepaalt of het goed of slecht is, het instrument zelf heeft geen morele waarde. De discussie gaat weer verder over in hoeverre degene die moeite met iets heeft mag bepalen wat er gebeurt. Jan: Mensen kunnen iets veroordelen, maar je weet niet welke intentie eronder ligt. Mariëtte: bij aanpassing moet er ook wederkerigheid zijn.

Wekerom: Wim: Blijkbaar is dit Bijbelgedeelte wel actueel in Afrika. Bij ons eigenlijk niet. **Gerco:** En homeopathie? **Clazina:** Ik moet daar niets van hebben. **Gerco:** Kun je dat vergelijken? **Clazina:** Ik ben het wel met Mikaja eens. **Clazina:** Rokken zijn bij ons traditioneel. In welke mate moet/mag je dat van je kinderen vragen? Omwille van anderen mag je dat wel vragen. **Wim:** In ons gezin zijn rokken geen principepunt, wel traditie. Haardracht is wel Bijbels gefundeerd. **Clazina:** In de ogen van God is alles Zijn bezit, onafhankelijk of het aan de demonen geofferd is. Het gaat God veelmeer om het behoud van je naaste.

Amersfoort: Chris merkte naar aanleiding van het gebruik van 'shakers' op dat bij ons het orgel wel eens als heilig wordt beschouwd. Een muziekteam met meerdere muzikanten wordt dan gezien als iets 'werelds'.

d. Hoe breng je vers 23-24 in de praktijk: het goede voor de ander zoeken?

ZSD: Emmanuel: Als voorganger moet je gericht zijn op de verschillen in je gemeente. Niet iedereen is hetzelfde. Als je preekt, dan moet je iedereen proberen aan te spreken: kinderen, jongeren en ouderen. Je preekt niet voor jezelf!

Grace: Het is belangrijk om te zien in welke situatie mensen zich bevinden en daar moet je je in aanpassen.

Kwanji-Henri: Sommige voorgangers preken alleen maar over hun eigen favoriete onderwerpen. Dat is niet de bedoeling. Je moet als prediker een 'gevarieerd menu' aanbieden, zodat mensen opgebouwd worden.

Ede01: Bij ons kwam de nadruk te liggen op elkaar respecteren en ruimte geven in het dagelijks leven.

Ede02: Jan ziet er een aansporing in om als christen niet je eigen systeem mee te nemen als je bij een ongelovige op bezoek gaat. Maar ook dat je daar dus wel heen mag. **Ton:** Maar het moet wel gericht zijn op het behoud van de ander. Jezus zocht ook mensen op op onverwachte plekken, maar wel met een duidelijk doel. Naar een feest gaan waar gedronken wordt en de muziek zo hard aan staat dat je elkaar niet verstaat is niet zo zinnig.

Wekerom: Clazina: de ander hoger achten dan jezelf. **Gerco:** Toch moet je ook niet over je heen laten lopen. **Clazina:** Dingen voor anderen doen of laten vanuit de vrijheid. Niet je door een ander laten beheersen. **Wim tot Kwanji-Henri:** Het gaat niet om zozeer om een gevarieerd menu, maar om dát te preken wat God wil en wat God op je hart legt. **Clazina:** Het is inderdaad Bijbels om voor allerlei mensen te preken, maar wel onder Gods leiding. Dat hoeft elkaar niet uit te sluiten.

Amersfoort: Als ons geweten wordt aangeklaagd, houden we niet voldoende of geen rekening met de ander (vers 23,24), maar dit geldt alleen als je in hun omgeving bent. Maar je hoeft deze situatie en dus die ander toch niet op te zoeken? Wanneer we in de gemeente vaak onszelf opzij moeten zetten waardoor we ons niet meer thuis kunnen voelen in de gemeente, dan is het geen probleem om een andere gemeente te gaan bezoeken.

e. Hoe kunnen we alles doen tot eer van God (vers 31)?

ZSD: Emmanuel: Ons leven, voedsel, alles wat we bezitten, hebben we aan God te danken. Daarom danken we hem voor alles: voor elke maaltijd, voor thee en voor frisdrank. Met ons gebed kunnen we Hem eren.

Mozes: En zelfs als we niets te eten hebben, als onze maag leeg is, dan nog geven we God de eer. Want Hij is het waard!

Kwanji-Henri: Als we onze akkers hebben ingezaaid, dan bidden we dat God het werk van onze handen zegent. We eren Hem, omdat Hij de gever van het leven is en alles laat groeien. Het is ook belangrijk dat kinderen zien dat we God de eer geven in ons gebed en in alles wat we doen. Dat leren ze in het gezin.

Wekerom: Clazina: Lastig: wat doe je wel en niet? Kwestie van gebed, om het onder Gods leiding te stellen en zo fijngevoelig te zijn. **Clazina:** Zelfs eten en drinken, ja alles, mag je tot eer van God doen. **Wim:** Zelfs een potje kwartetten met de kinderen om ze aandacht te geven, is tot Gods eer. **Bert:** Je hoeft dus niet altijd over God te praten.

Amersfoort: Chris: Het 'pleasen' van de ander kan ons belemmeren om God te eren. Zo kan het rekening houden met de ander en het eren van God een spanningsveld geven.

f. Wie zijn onze voorbeelden? Wie volgen wij na? (11:1)

ZSD: Mozes: De Bijbel is ons voorbeeld. Dat laat ons zien wat goed en verkeerd is.

Grace: Wijzelf moeten een voorbeeld voor anderen zijn.

Emmanuel: Ik wil in de voetstappen van Jezus lopen.

Kwanji-Henri: Toen ik nog maar net christen was, ging ik regelmatig mee met een voorganger in de gemeente als hij op huisbezoek ging. Overal waar we kwamen, nam hij veel tijd voor gebed. Van hem heb ik geleerd dat gebed heel belangrijk is.

Ede01: Er worden enkele voorbeelden gegeven van mensen voor wie we bewondering hebben, maar de term navolgen vinden we hier niet zo van toepassing op. Wel het navolgen van Christus.

Ede02: Ton: mensen die niet aan zichzelf denken. Als voorbeeld noemt hij een stel dat gastvrijheid betoonde door hun huis voor onbekende christenen open te stellen. **Jan:** ik had eerst een strenge oma, tot mijn opa overleed. Toen merkte ik dat ze heel dicht bij God leefde. **Mariëtte:** Mijn pleegouders. Die waren er voor me. Ze waren een voorbeeld voor me. **Thirza:** Mensen bij wie je ziet dat het geloof echt is. Zoals mijn oma – geen perfect mens, maar altijd gul en behulpzaam.

Wekerom: Wim: Mijn opa van moeders kant is mijn voorbeeld. Hij stierf bij het bombardement op Rotterdam in 1940. Zoals hij met geld omging en zo vrijgevig als hij was, hoewel hij ook niet rijk was. Zijn voorbeeld heeft mij geïnspireerd om net zo met mijn geld om te gaan. **Gerco:** Onbereikbaar ideaal: om zo goed te zijn, dat je tegen anderen zegt: wees mijn navolgers.

Amersfoort: Arend-Jan: We zien aan alles dat wij in Nederland op een te ruime voet leven. Onze 'wereldwijde voetafdruk' is veel te groot. Ik vind daarom dat ik niet zomaar iemand uit onze cultuur kan volgen. **Martijn:** Ik heb op iedereen wel iets aan te merken. We zijn eigenlijk veel te eigenwijs en hangen te veel aan onze eigen ideeën. **Chris:** Voor mij is Henri Nouwen een voorbeeld. Hij is zwak en heel menselijk maar weet zich geliefd door God.